Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЖОВТНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 19, 1955. No. 201. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ПОШИРЮЄ І ПРИСПІШУЄ ДОПОМОГУ ПОВОДЯНАМ

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер поширив федеральну допомогу для поводян в деяких районах трьох стейтів, Ню Йорку, Коннектикат і Ню Джерзі, які не користали з федеральної допомоги під час повені внаслідок гураґану „Діяна" в серпні цього року. Дощ перестав падати і води в ріках і потоках зменшують свій стан. Тільки в деяких місцевостях Ню Джерзі вночі з понеділка на вівторок була ще загроза повені. До цих загрожених місцевостей належали Патерсон, Ферлови, Кліфтон, Літл Фолс і Тотава. 125 родин з Вейн Тавншіп залишили свої доми, бо грозила небезпека нової повені. Урядові цивільні і військові аґенції, урядовці Цивільної Оборони та приватних організацій працюють над тим, щоб випомповувати воду та направляти спричинені пошкодження. Під час понеділка понаправлювано головні автостради і тепер вже на багатьох шляхах відбувається нормальний рух. Досі нараховано 42 особи, які або вбиті або їх бракує внаслідок повені. Початкові підрахунки вказують на те, що матеріяльні втрати виноситимуть сотки мільйонів долярів, але, здається будуть менші від 500,000,000 долярів, на яку го суму обраховано втрати, спричинені повінню внаслідок гураґану „Діяна". Президент Айзенгавер уповажнив свого головного асистента Шермана Адамса вислати звернення до губернатора Ню Йорку, Коннектикат і Ню Джерзі, в яких Президент висловлює своє глибоке співчуття жертвам повені і поширює федеральну допомогу на ті райони, які не були охоплені цією допомогою під час повені в серпні. Адміністратор Федеральної Цивільної Оборони Вел Пітерсон поновив своє домагання з серпня цього року, щоб люди забезпечувалися проти повені. Пітерсон оглядав райони в стейтах Коннектикат і заявив, що має до диспозиції 11,600,000 долярів, які залишилися після повені в серпні, і що ці гроші можна буде видати поводянам на першу допомогу. В стейті Коннектикат великі шкоди на шляхах, бо вода знищила була 42 дороги, які треба було закрити під час повені. Великі шкоди спричинені в Стемфорді і Норвок, які обраховують на мільйони. Гартфорд оцінює, що йому треба буде 20,000,000 долярів на те, щоб привести все до нормального стану. — Нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман заявив, що цей стейт має тепер більші втрати в порівн. з повінню в серпні. Місто Ню Йорк наказало закрити збірник води в Кротоні, бо внаслідок пошкодження до нього могла дістатися неочищена вода. Цей збірник постачає 150,000,000 ґальонів води, одну сьому всієї води, якої денно потребує це велике місто. Майже всі залізничі лінії урухомлені і поїзди курсують майже нормально, деякі з незначним спізненням. Президент звернувся через свого асистента Адамса до голови Американського Червоного Хреста Е. Ролeнда Гарримана з заявою, що він певний в тому, що ця гуманітарна організація належно виконає і тепер свій обов'язок і допомагатиме жертвам повені.

ШЕФИ ОБОРОНИ ВІДВІДУЮТЬ АЙЗЕНГАВЕРА

Президент Айзенгавер відбув у шпиталі, де він перебуває, нараду з шефами оборони ЗДА. На фото: (зліва до права): голова об'єднаних шефів штабу адм. Артур Редфорд, брат Президента Мілтон Айзенгавер і секр. оборони Чарлз Вилсон.

Президент конферував з Вилсоном і Радфордом про оборону держави

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер конферував впродовж 20-ох мінут з секретарем оборони Чарлзом Е. Вилсоном та головою Об'єднаних Шефів Штабу адміралом Артуром В. Радфордом про оборону країни. Після конференції Вилсон і Радфорд відбули пресову конференцію, на якій Вилсон заявив, що оборонний бюджет ЗДА в фінансовому році 1956-1957 виноситиме стільки само, що цьогорічний бюджет. це значить коло 34-ох більйонів долярів, або, може, буде навіть дещо більший. Президент погодився, казав Вилсон, щоб стан збройних сил ЗДА виносив 2,850,000 вояків. Оборонний бюджет може трохи збільшитися, бо подорожчали деякі матеріяли, як сталь, а також збільшені заробітки робітників та треба буде більше видати на побудову міжконтинентальних бомбовиків. Вилсон сказав, що це майже неправдоподібно, щоб можна було зменшувати стан збройних сил ЗДА, хібащо радикально змінилася б ситуація в світі. Секретар оборони не говорив з Президентом про детальні видатки на оборону країни, тільки в загальному про оборонний бюджет ЗДА. Президент розмовляв також з головою Об'єднаних Шефів Штабу адміралом Артуром В. Радфордом про оборонні справи ЗДА. Стан здоров'я Президента задовільний, він може вже сидіти в кріслі, а також щоденно під час гарної погоди перебуває на терасі на свіжому повітрі. В найближчому часі він має конферувати з своїм братом д-ром Мілтоном Айзенгавером, якого деякі республіканці висувають як республіканського кандидата на президента, якщо Айзенгавер не зможе другий раз кандидувати.

Жидівсько-арабські „інциденти" знову в ОН

Об'єднані Нації. — Комісія Об'єднаних Націй для береження перемир'я між Ізраїлем і його арабськими сусідами звернулась до генерального секретаря ОН Гаммершилда з просьбою, щоб той вжив дипломатичних заходів перед урядом Єгипту у зв'язку з недавнім острілюванням двох членів тієї Комісії у кордонній смузі єгипетськими вояками. Про той випадок обидві сторони, як звичайно, подали суперечні інформації. За твердженням Ізраїлю, два члени Комісії ОН самі просили в Ізраїлю військової охорони у своїй подорожі в кордонній смузі і вони були несподівано острілляні з єгипетського боку, — єгиптяни ж твердять, що текст договору про перемир'я забороняє Комісії користуватися збройними силами будькотрої сторони, а в цьому випадку єгипетські вояки почали тільки тоді стріляти, коли ізраїльський конвой не послухав заклику завернути. Напруження в т. зв. здемілітаризованій смузі знову зросло й обидві сторони, Ізраїль і Єгипет, одна одній закидають порушення перемир'я та зламання недавньої умови про відкликання військ зі спірної смуги. Атмосфера погіршилась страшенне від хвилини, коли стало відомо, що Совєти постачатимуть зброю Єгиптові.

Понсе і Піне перестерігають Францію перед демагогами

Париж. — Два чільні французькі державні діячі оприлюднили майже тотожні пересторoги, що Франції грозить втрата великодержавницької позиції у світі, якщо вона слухатиме хатніх демагогів. Андре Франсуа-Понсе, спершу високий комісар, потім перший амбасадор Франції в Західній Німеччині, який тепер відходить в стан спочинку, вказав на препогані для ролі і престижу Франції наслідки від вічної хиткости французьких урядів. Свою заяву, вдержану у надзвичайно критичному тоні під адресою тих французьких політичних груп і діячів, які спричиняються до неспокійних внутрішньо - політичних відносин у Франції та вічних криз уряду, Франсуа-Понсе оприлюднив в інтерв'ю ,що його проголосили на своїх перших сторінках два впливові паризькі щоденники „Фіґаро" і „Комба". Водночас мінестер закордонних справ Піне вказав на такі конкретні закордонно - політичні справи, що їх Франція програє, якщо впаде в нову кризу: 1) погіршиться можливість заведення політичного спокою в Північній Африці, 2) погіршаться вигляди на позитивний для Франції вислід плебісциту в Зарщині 22 ц. м., 3) впаде повага Франції в Об'єднаних Націях, звідкіль Франція відкликала свою делеґацію у зв'язку зі справою Альжиру і 4) на найближчій конференції 4-ох міністрів закордонних справ у Женеві Франція впала б до ролі обсерватора. Франсуа-Понсе, один із 20-х „несмертельних" членів Французької Академії заявив рішуче, що він не прийняв би становища прем'єра, якщо парламент спричинив би упадок уряду Фора.

АВСТРІЯ РЕПАТРІЮЄ НАСИЛЬНО ВТІКАЧІВ

ЗДОГАДИ ПРО ТАЄМНИЙ ДОГОВІР КАНЦЛЕРА РААБА З МОСКВОЮ В СПРАВІ РЕПАТРІЯЦІЇ ВТІКАЧІВ ПІДТВЕРДЖУЮТЬСЯ

Женева. — Представники З'єдинених Держав Америки затривожені рапортами про трактування австрійським урядом втікачів з-поза залізної заслони і з Югославії. З тих рапортів, які одержав уже державний департамент ЗДА, виходить, що австрійський уряд збільшує з часу виведення союзних військ з Австрії тиск на втікачів, щоб вони верталися до країн, звідки втекли. В цих рапортах згадується про все більше випадків насильної репатріяції з Австрії. Всі ці факти дають представникам ЗДА підставу здогадуватися, що австрійський канцлер Рааб підписав таки з Совєтами в Москві таємний договір в справі репатріяції втікачів. Совєтські місії в Австрії мають не тільки повну свободу у відвідуванні таборів, в яких приміщені втікачі, але теж їм дозволяють вдержувати з ними зв'язок і спонукувати їх залякуванням до повороту до Совєтського Союзу. В останній час на вимогу західніх держав заборонено цим місіям доступ до таборів втікачів, що знаходяться під безпосередньою опікою Міжнародної Організації для втікачів (ІРО) або З'єдинених Держав, — але австрійський уряд із свого боку не пускає нових втікачів до цих таборів. Водночас не зважаючи на те, що деякі табори вже майже на половину порожні, австрійський уряд не поселює в них втікачів і створює ситуацію, що поліція виарештовує втікачів буцімто за те, що вони не мають місця замешкання ні праці і потім їх репатріює. В Австрії тепер взагалі неможливо чужоземцеві і втікачеві знайти будьяку працю, бо її для втікачів немає. В таких нестерпних умовинах і під загрозою репатріяції перебуває в Австрії ще яких 20 до 25 тисяч втікачів. З цього числа яких двісті місячно виїзджає з допомогою З'єдинених Держав, багато ж тікає до Німеччини, де покищо немає загрози репатріяції. Австрійський уряд заявляв недавно в окремому повідомлені, що він визнає право політичного азилю, але практика показує, що втікачі мусять виповнювати багато таких анкет, що їм майже неможливо одержати статус політичного втікача і тоді адміністраційна австрійська влада трактує їх як „неполітичних" і передає назад за кордон в совєтські чи югославські руки.

Женевська конференція „великої чвірки" відбуватиметься в „сердечнішій атмосфері"

Об'єднані Нації. — Чотири міністри закордонних справ, які зійдуться 27 ц. м. у Женеві, радитимуть в „сердечній атмосфері" й тому матимуть більші вигляди, як у будьякій подібній конференції раніше, осягнути позитивні висліди. Проте, ані президент Айзенгавер, ані державний секретар Доллес не дадуть себе обманути ніякими заявами, які не будуть спіратися на ділах. Таке заявив віце-президент Ніксон, що виступив, як останній промовець на політичному зібранні, званому Форум щоденника „Ню Йорк Гералд Трибюн" в Ню Йорку, що його той часопис щорічно скликає для авторитетного вияснення найактуальніших політичних справ. Віце-президент вказав на такі справи, що викликують журбу на Заході: комуністичні заходи активно причинитись до перегонів в зброєнні на Середньому ході, — відмова китайських комуністів скласти заяву, що вони не вживатимуть сили для осягнення своїх цілей, — страх перед несподіваною атакою і підривна робота серед вільних народів. Як позитивні чинники у світі Ніксон назвав: діяння Об'єднаних Націй, силу ЗДА і їх союзників, атомову силу і „кооперативного духа", що проявився на липневій конференції в Женеві.

У ЗДА неможлива велика депресія

Вашингтон. — З Торговельної Палати ЗДА повідомляють, що американська економіка дійшла до такого стану, при якому неможлива така велика господарська криза, яка була наприкінці 20-ох і на початку 30-ох років. Цю справу вивчала впродовж цілого року комісія в справах економічної політики під проводом Геррі А. Булліса — голови Ради Директорів фірми „Дженерал Мілс". Звіт цієї комісії, який має заголовок „Чи ми відпорні на депресію? — стверджує, що менші коливання в народній економіці ЗДА неминучі, бо промисл мусить пристосуватися до змінних відносин в господарстві країни, але більша депресія неможлива, бо тепер, внаслідок кращого розуміння економічних циклів та більшого освідомлення ролі валюти і кредитів, існують нові методи контролі народної економіки.

Цього року може бути пошесть інфлюенци

Вашингтон. — Лікарі з Федерального Уряду Здоров'я занепокоєні, що цього року в ЗДА може знову спалахнути пошесть інфлюенци. Ця недуга не конче мусить появитися цієї осени і зими, але лікарі твердять, що вона звичайно появляється кожного третього року, а в двох попередніх роках її не було. Цього року інфлюенца вибухла вже два рази, але в малих розмірах: перший раз у квітні, а другий — в липні й серпні. Випадки цієї недуги навесні і вліті звичайно попереджають її пошесть в зимових місяцях, або навіть вже восени. Населення повинно уникати перестуди, яка послаблює організм і сприяє розвиткові інфлюенци.

Ботлер і Стассен заповідають перемогу своїх партій

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету, Пол. М. Ботлер, промовляючи через телевізію, запевнив своїх слухачів, що „хто б не кандидував від демократів на президента при найближчих виборах в 1956 році, той переможе республіканського кандидата". Ботлер передбачає, що демократи переможуть у виборах навіть в тих південних стейтах (Тексас, Теннесі, Вірджінія і Флорида), які під час попередніх виборів голосували за республіканців. Ботлер твердив, що демократична номінаційна конвенція буде відкрита, бо немає такого кандидата, на якого можна б було погодитися без боротьби. Демократи — (сказав Ботлер) — мають доволі здібних і талановитих людей, які надаються на становище президента. Тим часом визначний республіканець, спеціяльний дорадник Айзенгавера в справах роззброєння, Гарольд Е. Стассен, заявив на радіовій станції ABC, що в найближчих виборах напевно переможуть республіканці. Він відкинув думку, що республіканського кандидата мав би визначити президент Айзенгавер, якщо сам не зможе кандидувати. Минулого тижня Стассен сказав, що він погодився б кандидувати на президента ,якби цього побажав Айзенгавер. Тепер він заявив, що не належить до тих людей, які мали б вказувати Президентові, що він повинен робити. Стассен відмовився відповісти на питання, чи він погодився б бути віце-президентом, якби йому запропонували цей пост.

Совєтські „журналісти" прибули до Ню Йорку, усміхаються і хвалять Америку

Ню Йорк. — В понеділок 17 жовтня приїхала французьким кораблем „Іль де Франс" до Ню Йорку делеґація совєтських „журналістів", які на протязі місяця хочуть, як вони заявляють, оглянути „найкращі речі у ЗДА". — Між іншим, вони мають побувати у фабриках Форда в Клівленді, на нюйоркській біржі, в одному з негритянських видавництв у Шикаґо та на тваринній фармі на Заході. Очолює совєтських редакторів Борис Ніколаєвич Карпов-Полєвой, секретар совєтської спілки письменників. Супроводитиме їх по ЗДА Френк Г. Клукгон, представник державного департаменту. Висівши з корабля, совєтські „журналісти" викручувалися від відповідей на конкретні політичні питання, заявляючи, що вони не є міністрами, а тільки... оптимістами. Згідно з тим, вони безупину усміхалися і хвалили на всі лади Америку, якої ще не бачили. Приміщено їх в Ню Йорку в одному з найкращих готелів Волдорф-Асторія.

Мацкевич призначений міністром сільського господарства СССР

Москва. — Володимира В. Мацкевича, провідника недавньої сільсько - господарської делеґації, яка відбувала поїздку по З'єдинених Державах і Канаді, призначено міністром сільського господарства СССР. Призначення підписала президія „Верховного Совєту". Становище міністра сільсько-господарських справ було незайняте на протязі останнього року, з часу, як з нього звільнено Івана Бенедиктинова, який став міністром державних господарств (совхозів). Мацкевич був першим заступником і виконуючим обов'язки міністра сільсько - господарських справ ще перед своїм виїздом до ЗДА.

Марокко змагає до повної самостійности

Об'єднані Нації. — Повна самостійність — це одинока розв'язка проблеми Марокко — заявив д-р Е. Мегді Бен-Абуд, репрезентант в ЗДА націоналістично - самостійницької партії марокканських автохтонів. Проте він признав, що марокканці погодяться на „добровільну перед-самостійність", якщо під нею Франція розумітиме такий правний стан, як його має Канада чи Австралія в сім'ї народів Великої Британії. Марокканський націоналістичний діяч покликався при цьому на слова теперішнього міністра закордонних справ Франції про можливість такого політичного стану в Марокко. Марокканський нарід, мовляв, ждатиме в цій справі ініціятиви від самої Франції.

● В Італії розпочнуть будувати першу фабрику атомової енерґії, призначеної для мирних цілей. Вона коштуватиме 5 мільйонів долярів і витворюватиме щорічно 500 мільйонів кіловат енерґії.

Нова загроза для преси в ЗДА — подорожчання паперу

Ню Йорк, Н. Й. — Генеральний керівник Товариства Американських Часописних Видавництв, Крестан Вілліямс заявив, що американській і канадійській пресі загрожує нова небезпека. Це — небезпека економіки, бо голова одної з найбільших у світі корпорацій, яка продукує часописний папір, Бовотер Пейпер Корпорації, повідомив, що ця корпорація плянує підвищити ціни на папір. Коли б це дійсно сталося, то багато американських і канадійських часописів мусіли б перестати появлятися або принаймні обмежити свій розмір і наклад. Віліямс закликав протестувати проти задуманого підвищення цін на папір, бо, мовляв, це підвищення нічим не виправдане. Часописи не можуть піднести цін на газети, бо вони й так дійшли вже до такої висоти понад яку їх не можна збільшувати без втрати покупців. Не можна рахувати й на збільшення прибутків із реклями, бо вона також доходить до свого вершка, і дальше збільшення реклями майже неможливе.

Коли висилати різдвяні поштові посилки закордон

Ню Йорк, Н. —. — Поштовий Уряд повідомляє, що для того, щоб поштові посилки закордон дійшли на місце призначення до 25 грудня, Різдва Христового, їх треба висилати: до Південної та Центральної Америки і до европейських країн найпізніше 15 листопада, а до Африки і Близького Сходу найпізніше 1 листопада.

● Дейвід Лот написав книжечку на 48 сторінок про життя президента ЗДА Вудра Вилсона. Цю книжечку до 100-річчя з дня народин Вилсона розішлють по школах і бібліотеках.

РОЗШУКУЮТЬ ЗА ЖЕРТВАМИ ПОВЕНІ

Добровольці з-поміж пожежників у Дербі, Конн. шукають, пливучи човном, по домах і будівлях за евентуальними жертвами повені.

В АМЕРИЦІ

● 13 лікарів із 12-ох держав прибули до ЗДА на запрошення Комісії Атомової Енерґії і Державного Департаменту, щоб вивчати лікування хворих при допомозі атомової енерґії. Вони залишаться в цій країні п'ять тижнів. Це вже друга група закордонних лікарів, що відвідує ЗДА, — перша відвідала ЗДА в червні і липні цього року.

● Бувший президент ЗДА Герберт Гувер має дістати в середу 19 жовтня у готелі „Валдорф - Асторія" в Ню Йорку цьогорічну нагороду ім. Френка Г. Лейгі за „визначний провід в лікарському вихованні". Минулого року цю саму нагороду дістав президент Айзенгавер. Її надають три найвищі медичні установи в цій країні.

● Провід молодечої організації „Джордж Джуніор Репаблік" вибрав цього року чотирьох визначних громадян. — д-ра Йонаса Солка, Волтера Русера, Генрі Кебота Ладжа та Герберта Гувера, молодшого, яким подасть 26 жовтня ц. р. в Ню Йорку „почесне громадянство" за їх заслуги для молоді.

● „Лицарі Колюмба" встановили в публічному парку в Гайленді, Індіяна, на 20 стіп заввишки хрест. Під час відкриття цього хреста були присутні представники всіх віровизнань, між іншими і представники Американського Леґіону та Дівочих і Хлоп'ячих Скавтів. Протестантська група звернулась до суду, щоб цей хрест усунути, бо мовляв, римокатолицька група порушила традиційне відокремлення Церкви від держави.

● В місті Джезуїт Бенд, Луізіяна, парафіяни католицької церкви св. Цецилії не могли бути присутні на Службі Божій, бо частина вірних цієї парафії заявила протест єпископові Джозефові Френсісові Роммелові проти того, що її парохом призначено священика - негра. Єпископ наказав зачинити церкву, і тому вірні мусять відвідувати сусідні церкви за 6—8 миль.

● У Ботанічному парку в Брукляні цвітуть хризантеми. В цьому парку є мільйон хризантем 50 порід, різних кольорів — від кольору темного вина до золотого.

● Д-р С. О. Текія із Лос Анджелесу домагається 2,500,000 долярів відшкодування від лікарських організацій, які не прийняли його до себе як члена і не допустили до праці в шпиталях через те, „що він не хотів брати з пацієнтів за лікування більше як по 3 доляри". Лікарські організації відмовилися дати вияснення в цій справі.

В СВІТІ

● Совєтські достойники їхалися до Севастополя, щоб нагородити це місто „червоним прапором відваги", відзначаючи тим оборону Севастопільської морської фортеці проти англійців 100 років тому і німців і останній війні.

● Президент Франції Коті виголосив у Дюнкірхені промову, в якій закликав громадян до „самодисципліни". Він рекомендував реформу республіканського устрою країни в напрямку зменшення влади парляменту і збільшення влади екзекутивних органів (уряду, адміністрації). Вважають, що цим виступом президента Франції хотів підтримати прем'єра Фора, що впродовж тижня відбивав атаки своїх парляментарних критиків.

● Еспанський уряд перестеріг Францію, що коли вона й далі обвинувачуватиме Еспанію з активній допомозі й сприянні марокканським партизанам, то Еспанія, за посередництвом одної з південно - американських держав, подасть скаргу проти Франції до Об'єднаних Націй. Еспанія, мовляв, готова допустити французьку комісію для перевірки неправдивости закидів Франції. У відповідь Франція назвала еспанську ноту „замазуванням правди".

● У Рабаті, в столиці французького Марокко, французькі колоністи знову влаштували бурхливу вуличну демонстрацію, учасники якої кричали: „На шибеницю Фора!" В Марокко живе 400,000 французів серед 8 мільйонів арабів. Тамошні французи вважають політику уряду Фора, що шукає порозуміння з марокканськими націоналістами, виявом „слабости" і вимагають „сильної руки". Саботажі марокканців продовжуються.

● Королева Голляндії Юліяна виїхала з своїм чоловіком, князем Бернардом і міністром заморських посілостей на оглядини колоній, які ще залишились Голляндії. Це перша за останніх 400 років така подорож голляндського монарха. Юліяна вернеться до Голляндії в першій половині листопада ц. р.

● Греки домагаються, щоб Англія відкликала з Греції морську місію, яка існує там від 1911 року, вишколюючи залоги грецької фльоти. В цій справі розпочнуться наради між представниками цих двох країн. Тим часом англійський уряд вислав ще один батальйон війська на Кипр для скріплення тамошньої залоги. Як відомо, Кипр став причиною порушення традиційно - приязних грецько англійських взаємин.

● Турецька Демократична партія виключила з своїх рядів 9 парляментарних послів за їх кампанію проти пресової політики уряду Мендереса. Два виключені з партії посли були колись міністрами в уряді того ж Мендереса. Десять інших послів самі виступили з Демократичної Партії з тої самої причини.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

ЩАСТЯ В НЕЩАСТІ

Ще, здається, не цілком направлено тієї великої шкоди, що її завдала східнім стейтам велика повінь у половині серпня, ще не відбудовано всіх домів, що їх залила була вода, і не заступлено солідними конструкціями тих провізоричних мостів, що їх побудовано на місці зірваних водою, а вже таке саме стихійне нещастя навістило ті самі простори минулої суботи і неділі, руйнуючи частинно відбудоване після попередньої повені та завдаючи нових втрат і шкоди. Це наче пригадка людині ,що, хоч вона видерла природі таємницю космічної енергії, хоч опановує океани і стратосферичні простори, в які збирається висилати штучного сателіта, вона все ж таки природи ще далеко не опанувала і опанувати не може.

Нова повінь не була такою великою, як попередня, вона не взяла стільки людських жертв, і загальна шкода, правдоподібно, не буде така велика, хоч сьогодні про це можна ще тільки здогадуватись. Але вона виявила величезну загрозу таких і подібних стихійних нещасть для американського способу життя. Злива ,наприклад, пошкодила й перервала на короткий час доплив електричної енергії в деяких округах. Щойно це змусило людей усвідомити собі, в якій великій мірі залежить усе наше життя і господарство від тієї енергії і як мало ми приготовані на можливість, що цю енергію може перервати не тільки злива чи повінь.

Проте, у цьому великому нещасті були прояви й докази щастя, яке вже залежить виключно від людей. Це щастя проявилось у першу чергу в загальному наставленні населення, в його великій готовості допомогти одне одному та у великій справності такої допомоги. В цій взаємній допомозі подивугідно співпрацює все населення, всі громадські й урядові установи. Федеральний, стейтові і місцеві уряди, військо і поліція, Червоний Хрест та численні громадські інституції, як і кожний сусід, реагують на такі нещастя з блискавичною швидкістю, і вони є всюди там, де їх потрібно. Це велике нещастя, що людина не може стихій опанувати і їх виключити, але це велике щастя, що людина може і хоче їм протидіяти та в них одна одній ефектовно допомагати.

Деякі добрі приклади такої допомоги в стихійному нещасті проявили й українці. Вже після останньої повені Український Народний Союз, а за ним і друга братерсько-запомогова організація проголосили окрему збірку фондів на допомогу поводянам і зібрали кілька тисяч долярів. Фонди, що їх зібрав УНСоюз, будуть у найближчих днях розділені між тих наших громадян, що потерпіли від повені, і тому прохається також і тих наших людей, які потерпіли від теперішньої повені, щоб вони зголосились через місцеві Відділи УНСоюзу. Допомога, яку УНС зібрав і яку зможе розділити, не є велика, але вона є виявом доброї волі, готовости й бажання допомогти. А це й можна назвати щастям у нещасті.

ПОБАЖАНИЙ ГІСТЬ

На відвідини до цієї країни та до наших громад приїхав з сусіднього Торонта один з найвидатніших сучасних українських письменників, Улас Самчук, започаткувавши ці свої відвідини виступом у Ню Йорку минулої неділі.

Улас Самчук, як письменник, добре відомий нашій громаді. Свого часу „Свобода" передрукувала два томи його „Волині" і його „Марію" та вмістила доброї півсотні його статтей на різні теми. Але тепер наша суспільність з тим більшою приємністю і радістю привітає й самого Автора та послухає його живого слова, ще більш палкого і проникливого, ніж друковане.

Промовляючи в Ню Йорку, п. Самчук назвав Америку „країною ласки, надій і можливостей", назвав її „символом і найбільшою остоєю волі, яка притягає кожного, хто цінить і любить волю". Вона притягнула і його. Віримо, що під час свого перебування в цій країні п. Самчук ще більше скріпить це своє переконання і збагатить його новим досвідом і власними переживаннями. Не сумніваємось також, що наша суспільність цей його досвід і переживання підкреслить і всіляко заохотить його до дальшої творчої праці, вже досі такої плідної. Бо між численними відвідувачами в цій країні п. Самчук, без сумніву, належить до найбільше побажаних гостей, зокрема побажаних для нас, громадян і мешканців цієї „країни ласки, надій і можливостей" української крови.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН І ЮНЕСКО

Американський Леґіон, одна з найповажніших і найавторитетніших станово-суспільних організацій в ЗДА, з великими впливами на державну політику, прийняв кілька днів тому на своїй конвенції в Маямі величезною більшістю голосів дуже гостру резолюцію проти Виховної, Наукової і Культурної Організації при Об'єднаних Націях, знаної у скороченні, як ЮНЕСКО. Конвенція відкинула позитивне для ЮНЕСКО звідомлення власної спеціяльної комісії, яка, під головуванням колишнього крайового команданта Леґіону Рея Морфі, розслідувала уперті поголоски й віддавна повторювані закиди, що в ЮНЕСКО загніздились прокомуністичні й атеїстичні впливи і що це — одна з тих міжнародних організацій, які змагають до встановлення „світового уряду", очевидно, з видатною участю комуністів чи їх поплентачів. Резолюція американської комбатантської організації з домаганням скасувати закон, за яким діє окрема Американська Комісія для справ ЮНЕСКО, звичайно мусіла стати політичною сенсацією і викликати голосний відгук в американському політичному й культурному світі.

Цей перший відгук різних поважних речників американської публічної опінії, за яким певне прийдуть і офіційні заяви урядових чинників, не є прихильний для Леґіону. „Ню Йорк Таймс" в редакційній статті найбільше докоряє конвенції Леґіону за те, що вона прийняла свою резолюцію всупереч опінії власної дуже совісної комісії і без дискусії, не допустивши навіть до голосу оборонців ЮНЕСКО. У своєму висновку Редакція названого чільного американського щоденника називає цю резолюцію „зразковим прикладом школярської ненависти до чужинців". На цій самій сторінці щоденника вміщено Лист до Редакції професора політичних наук Свартморського каледжу, що працює у Від. ЮНЕСКО для соціяльних наук, Моррея Стідмена, який вияснює, що ЮНЕСКО — це „виховна аґенція, яка займається прищепленням основних технічних відомостей особам у менше розвинених обширах світу". Він заперечує, начебто ЮНЕСКО проявляло антиамериканські тенденції, і покликається на цілком суперечні закиди діячів інших народів, нібито ЮНЕСКО діє по лінії американського „культурного імперіялізму". В такому самому дусі висловився колишній през. Труман, який закинув членам Конвенції американських ветеранів, що вони просто не знають, що таке ЮНЕСКО і чим ця організація займається.

Але ця історія має другий бік медалі, корисний для американських ветеранів, що голосували проти ЮНЕСКО в його нинішньому вигляді. Ці делеґати напевно знають офіційне окреслення цілей ЮНЕСКО і напевно не відмовляють цій організації деяких поважних заслуг. Але вони знають, також, що за найвеличнішими і найшляхетнішими гаслами може приховуватись кепська діяльність. Офіційна дефініція, що ціллю ЮНЕСКО є „підтримувати співпрацю між народами через виховання, науку і культуру, щоб просувати вперед справедливість, силу закону та прав і свободи людини без уваги на расу, стать, мову і релігію" — ця дефініція орудує гаслами, які належать до найвищих ідеалів. Насправді ж ці ідеали дуже зблідли ,коли 12 травня 1954 року Совєтський Союз, а за ним зокрема УССР, БССР, Мадярщина й Польща, після восьмилітнього бойкоту ЮНЕСКО, вступили до цієї організації й відразу були прийняті з відвертими раменами, як блудні діти доброї мами — Об'єднаних Націй.

На цю тему на сторінках „Свободи" вичерпно й докладно писав проф. Роман Смаль - Стоцький, звітуючи про наради Американської Комісії для ЮНЕСКО, яке відбулася в листопаді 1953 року в Міннеаполісі, Мінн., і про наступну нараду цієї Комісії в жовтні 1954 року в Мілвокі, Виск. Проф. Роман Смаль-Стоцький писав тоді про „явних і прихованих прихильників-совєтофілів в Американській Комісії ЮНЕСКО" і про „ідеологічну безхребетність сучасної бюрократії ЮНЕСКО". Він вказував на далекойдучі „співіснувальні" тенденції серед членів Американської Комісії для ЮНЕСКО, отже й у цілому ЮНЕСКО, які дуже дбайливо оминали все, що могло „дразнити" нових „цінних" совєтських членів цієї організації, які — на глум славетним цілям цієї організації — почали засідати в різних Комісіях ЮНЕСКО. Так, засіли, наприклад, у Гааґській „Комісії для охорони культурних цінностей під час воєнних дій" ті самі большевики, які поводилися завжди, як найгірша дич, у відношенні до культурних цінностей на теренах, що їх ішли здобувати й уярмлювати, в найкращому випадку загарбуючи ті цінності для Москви. Проти отих „явних і прихованих" комунофілів в ЮНЕСКО виступав свого часу й сам американський амбасадор при Об'єднаних Націях Генрі Кебот Ладж. Сама ж ота Американська Комісія, що нібито має репрезентувати найширші кола американського громадянства, допустила до себе з національних груп тільки жидів, а з-поміж інших рас в ЗДА тільки неґрів.

Нас, українців, менше цікавить те, які заслуги ЮНЕСКО поклало для боротьби з неграмотністю в Індії та для засновування шкіл у Пакістані, а більше цікавить, — як ця організація ставиться в цілості до намагань комуністичних держав прибивати на всьому, де тільки засідають їхні делеґати, штамп, якщо не явно комуністичний, то безхребетно - поплентацький. Дістьєя це на культурному відтинку „невинними" способами і під плащиком „об'єктивности", як, напр., „вимазуванням" всяких релігійних моментів з власної культурницької діяльности, — що й стало причиною обвинувачення цієї організації в атеїзмі.

Таким чином становище Американського Леґіону на його останній Конвенції не можна характеризувати як неграмотний та невідповідальний вискок. Резолюція Леґіону є доказом живучости в широких зорганізованих колах американського громадянства дуже різких антикомуністичних настроїв. Це свідчить про те, що власне така організація, як американські комбатанти, стоїть в першому ряді непримирних і безкомпромісових противників „співіснувального" ладу, який затуманює уми різних політиків і культурників вільного світу. Очевидно, ніхто з нас не є проти ЮНЕСКО, як такого. І проф. Р. Смаль-Стоцький окремою статтею апелював, напр., до канадійських українців, щоб вони, маючи більші можливості впливу на канад. уряд, як його мають українці в ЗДА у відношенні до Вашинґтону, намагались через спільне представництво впливати на настрої і духовий напрямок всієї праці ЮНЕСКО. З брудною водою не можна виливати дитини, але треба виляти геть брудну воду, а про це власне сказано в резолюції Американського Леґіону.

І. Світ

АЗІЯ ПРОКИНУЛАСЬ

В. Гонолюлю ,на Гаваях, сталася минулого тижня знаменна подія в житті єпископальної протестантської Церкви, на чолі якої стоїть єпископ Генрі Шерил. Церква відбула 58-му генеральну конвенцію, на якій розглядалося різні справи, а зокрема справу поширення християнської віри серед азійських народів. Як результат обговорення цих справ, з'явилося послання єпископів, яке буде прочитане по всіх церквах цієї великої організації, що має в самій тільки Америці понад 3 мільйони вірних і що є спорідненою з англіканською Церквою, заснованою у 1558 році.

У своєму посланні до вірних єпископи звертають велику увагу на напружене становище в Азії, Африці та інших країнах, що здебільшого ще й сьогодні є колоніями або напівколоніями.

Послання закликає світ зробити з цього певні висновки й почати нову епоху, щоб уникнути ще більших турбот. В посланні сказано, що азійські маси перебувають в стані „повної революції" проти чужинецької та політично-економічної контролі й визиску — колоніялізму, імперіялізму та бідности. Рівночасно, — підкреслюється в посланні, — „ми, европейці, вважаємо що азійські вірування, як буддизм, гіндуїзм та іслям, віджили своє і є у стані занепаду, але це — велика помилка. Ці релігії є в поході до свого розвитку, і треба дивитися на їх відродження відкритими очима".

Християнство є лише малою часткою (до 3%) серед релігій азійських народів. Адже в Азії є: буддистів 150 мільйонів, гіндуїстів 303 млн. конфуціян 300 млн. та мусулман 315 млн.

Гарячими словами описується в посланні прагнення азійських народів до свободи, бажання їх позбутися страшенної нужди, яку тисячі років переносили вони з надзвичайною терпеливістю і резиґнацією. Сьогодні в найдальшій закутині Азії людина не хоче більше цієї нужди, вона прагне ліпшого життя, і шукає виходу з положення. Старі звичаї вже не заважають їй в шуканні нового. В країнах, які зазнали чужинецької адміністрації, білу людину ненавидять, вона втратила в очах тубільців свій авторитет і, що найголовніше — „вищість". Тільки в Китаї, а ще більше в Японії, дивилися завжди на европейців іншими очима, і ніколи не вважали їх за вищих істот. Навпаки, в цих країнах вважали европейців завжди за нижчих в духовому відношенні, основою чого була їх стародавня культура.

„Половина світового населення, — читаємо в посланні, — перебуває в країнах, куди ми тепер дивимося (Азія, Полінезія й Африка) . . . Є всі підстави сказати, що доля світу залежить від долі Азії. Там бо мільйонові маси народів, які стоять в конфлікті з прийнятими поглядами... Доля цих соток мільйонів людей є під загрозою в їх одчайдушній боротьбі з фізичною бідністю. Вони охоплені революцією проти переконання західньої білої людини в її постійній вищості. Ці народи, хоч розділені кордонами, вірами, звичаями й взаємною часом ненавистю або недовір'ям, об'єднані антизахідніми почуваннями, а їх релігії, про які ми думаємо, що вони вмирають, виявляють розвиток впарі з націоналізмом".

Послання представляє також положення християнських релігій в цих країнах, дає їх належну оцінку і толерантно закликає їх об'єднатися для полагодження пекучих проблем, що чимраз ширше розкриваються. Воно кличе до поширення й поглиблення проповіді християнства в Азії та Африці, але не через насаджування своїх місій та проповідників, а через допомогу в організації національних Церков, через підготову кадрів місцевих місіонерів, створення загального довір'я до проповіді Христової віри.

Послання сповнене щирости й зрозуміння сучасности, зрозуміння великих змін, які відбуваються в Азії й в інших колоніяльних та напівколоніяльних землях.

Нам довелося побувати на Формозі в шпиталі, що його утримує Пресвітеріянська Церква Канади. Ми бачили, як віддано працює її малий штат. Лікарі й зокрема сестри не мають вільних днів на протязі цілого року. Вони одержують малу платню, живуть дуже скромно і мають діло здебільшого з хворими на тяжкі й часто невиліковні хвороби. За це їх люблять і поважають. До них приходять цілими родинами, щоб принести в дарунок пару бананів і слова вдячности. Разом з ними, як рівні з рівними, працюють лікарі формозці та китайці.

Те саме можна було бачити в Шангаї і всюди в Азії у величезних шпиталях при церковних організаціях і місіях. Не було тільки подібних інституцій в Манджурії, коли стояла вона під впливами московської адміністрації Східньо-Китайської залізниці, не було в ній і тоді, коли совєтчики перебрали її в 1924 році. Залізниця мала лікарні, але тільки для своїх службовців та їх родин. У Південній Манджурії медичну допомогу населенню подавали японці, але то була політична акція для закріплення країни під своїми впливами.

В довгій історії праці християнських місій, починаючи від приїзду до Індії св. Франціса Ксав'єра (1506 р.), багато дечого в Азії змінилося, але залишилася незмінною безкорислива служба своєму ближньому, хоч часом і використовувана для політичних та економічних вигід, зокрема в перші століття місіонарської праці.

Нові завдання церковних організацій в Азії та Африці швидко стали зрозумілими для заінтересованих осіб. Наступного дня після проголошення послання єпископів 260,000 долярів передано в Ню Йорку й Женеві Світовій Раді Церков, яка об'єднує 158 англіканських, православних та протестантських віровизнань в 43 країнах. Цей дар був зроблений Джаном Д. Рокефеллером для вивчення „християнської відповідальности в країнах швидких соціяльних змін".

Ще перед війною знаний автор історії Церков, Кенет Лятуретт писав, що перед християнськими місіями в Азії — широке поле діяльности, але потрібна велика відвага, щоб зробити зміни в цій місійній праці і щоб відповідала вона духові часу. В своїй недавно видрукуваній історії Китаю він зазначає: „Комуністи сподіваються підготовити для Японії, Південної Азії й заляканих островів Азії таку саму долю, яку підготовили вони для Китаю. Однак, багато спостерігачів цьому не вірять. Вони вірять, що комунізм можна зупинити, а Китай звільнити від комуністичного рабства і його московського союзу. І тоді життя Азії піде знову многонадійним шляхом комбінацій їх власної минувшини з динамічними елементами демократичного Заходу і християнства".

Цьому твердженню Лятуретта відповідає одне речення в Гавайському посланні єпископів: „Там, за залізною завісою, вже народилася нова духова течія, і нові єпископи й священики беруться до проповіді християнства з усією щирістю й впертістю перших віків євангельської проповіді".

ПАМ'ЯТІ ІЛЛІ РЕПІНА

29 вересня сповнилося 25 років з дня смерти визначного українського маляра, автора картини „Запорожці пишуть листа султанові", Іллі Репіна. Найбільша колекція його образів і малюнків зібрана в Третьяковській ґалерії у Москві. Як подає „Правда", з нагоди ювілею цього „великого русского (!) художника", в Центральному Державному Архіві літератури й мистецтва СССР зорганізовано виставку рукописів та інших документів артиста - маляра. В Академії мистецтв відбулося наукове засідання, присвячене пам'яті Репіна. На його батьківщині, у Чугуєві недалеко Харкова, також зорганізовано виставку, на якій представлені численні репродукції з його картин. Чугуївські школярі з нагоди ювілею підготовили великий фотомонтаж на тему „Чугуїв — батьківщина Репіна".

НА ТЕМИ ДНЯ

В сьогоднішній політичній ситуації, знепевненій новою совєтською дипломатією, не раз більше правди в здогадах чи навіть у сплітках і тому варто занотувати деякі з них, бо вони інколи добре насвітлюють такі чи інші справи.

***

Члени західньонімецької делеґації, що під проводом Аденауера відвідали Москву, говорять, що дні життя Маленкова пораховані. Він має хворіти на важку серцеву недугу (дехто каже, що її йому „спричинено" відповідними заходами чи засобами), рятунку від якої немає. Треба здогадуватися, що керівна кремлівська кліка, зліквідувавши Маленкова із становища прем'єра, хоче тепер зліквідувати його фізично, без зайвого шуму і розголосу, як це було, наприклад, з Берією . . .

***

Дехто каже, що й недуга Аденауера пов'язана з його відвідинами у Москві. Не зважаючи на те, що німці привезли були з собою не тільки харчі, але й напитки, щоб не користати з совєтських, все ж таки в деяких випадках західньо - німецьким гостям годі було відмовитися від славетної „водки" чи ще славетнішої „ікри". А вони не завжди, особливо ж відповідно спрепаровані, виходять на здоров'я гостям . . .

***

Як стверджує американський тижневик „Ю-Ес Нюс", американські політики починають додумуватися, що новий совєтський диктатор Нікіта Хрущов своїми усміхами і „женевськими балачками" виводить їх у дурні, в той час, як Совєти добиваються всіх можливих успіхів у політиці, викликуючи водночас неспокої по всіх усюдах світу . . .

***

Совєти набрали більшої певности й нахабности у своїй підривній роботі у світі тільки тому, що в Женеві і З'єдинені Держави і Велика Британія погодилися не стосувати атомової зброї. На цьому погодженні виграють сьогодні тільки Совєти, маючи можливість безкарно і без будь-якої загрози продовжувати і підготовляти гарячі й холодні війни, революції, заворушення і страйки . . .

***

Порада Хрущова, що її він висловив міністрові закордонних справ Канади Лістерові Б. Пірсонові, а саме, щоб Канада розв'язалася з НАТО (Орґанізацією Північно - Атлантійського Пакту) була винятково щирою. Нічого так наполегливо не добиваються Совєти, як того, щоб коли не знівечити, то хоч підірвати оце проклятуще НАТО. А тоді: „Ей, ухнєм! . ."

СЬОГОДНІ ЗНОВ . . .

Сьогодні знов люблю Топеку,
І Міннесоти води сині,
Лунає пісня про Ревеку,
Вона чарує мене нині.

І осінь стала наче рідна,
Така сполокана і чиста,
І фарби золота та мідна,
Розкинули свої намиста.

Збираю усміхи мов сонце,
Від всіх, кого я зустрічаю,
І звідки стільки щастя — де це?
Здивована себе питаю?

М. САК-САГ.

Ольга Мак

КОЛИ СКРИПІЛИ ВОЗИКИ...

(До десятих роковин призабутих подій)

(19)

Витягаю тремтячими руками перстень і віддаю.

— Що?! — визвірюється Мішка. — Тільки всього?!

— Так, як сказав начальник, — відповідаю зі страхом.

— Ну, то це — для начальника. А для мене?

— Я не маю більше нічого.

— Так?! Тоді завертай назад!

— Товаришу . . .

— Завертай назад, кажу тобі!

Що робити? Я збрехала начальникові, бо при собі ще мала мамину золоту масивну обручку, і це вже дійсно було останнє, що я мала. Отже, витягаю ту обручку і віддаю.

— Мало! — кричить Мішка.

— Ну, то тоді я вертаюся, — відповідаю йому. — Більше не маю нічого, хоч би ви мене й забили.

Поки ми торгувалися, надбігли засапані мама і Марійка, а за ними на дорозі почувся гуркіт тяжких машин.

— Ховайся! — реве Мішка, загрібаючи нас усіх руками. — туди, за будку! . .

Від потужних штовханів летимо за будку і падаємо на купу, як снопи. За нами летить возик, з якого хіба чудом не вискочили діти й пакунки.

Машини в'їжджають на міст і мчать далі. Їх багато, може з двадцять, може й більше.

Проїхали.

— Ну, тепер бігом, але скоро! — кричить Мішка і дуже нервується. — Коли вас піймають на мості ще якісь машини — тоді ви пропали!

„І ти теж", — думаю собі.

Але потіхи з того, що з нами разом пропав би й москаль за незаконне перепускання через міст, мало. Тому ми зриваємося на ноги і щодуху біжимо. Я, звичайно, „в упряжі", а мама і Марійка порожняком.

— Боженьку святий, милосердний! — молюся в думках. — Поможи ще цей раз! Не опусти нас ласкою Своєю! Матінко небесна, зглянься на нас, бідних! . .

От і кінець мосту! Хвала ж Тобі, Господи! . .

— Стой, стой! — вискакує проти нас патруль з протилежного боку. — Хто вас пустив?

— Та пустили з тої сторони, — відповідаю. — Ми всі документи маємо.

— Документи? Врьош! Нє по документам вас пропустілі. Что далі, прізнавайтєсь?

— Нічого не дали. Нас так пустили.

— Так пропустілі? Ну, а я так нє пропускаю! Что дадітє?

— Нічого не дамо, бо нічого не маємо.

— Ага, ну так дальше і не пайдьотє! Нє пускаю! Вот ми увідім завтра, кто вас пропустіл . . .

Маєш тобі! . .

Стоїмо ні в тих, ні в сих і не знаємо, що почати.

Але вартовий, видно, не має особливої охоти віддати нас законові, зате має надію щось із нас здерти, бо наказує з'їхати з дороги і стати на непомітне місце. Сам відходить до мосту, але зараз же вертається назад. Загальне враження від нього таке, що не знати, чого можна сподіватися. В кожному разі чогось доброго — найменше.

— Скажіть, що ви дали? — чіпляється знову.

— Хочете знати, що ми дали? — питаю. — Ось це ми дали! — показую йому три цигарки, які на всякий випадок тримаю в кишені.

— Брешеш! За це вас ніхто не пустив би.

— А ви думаєте, що серед ваших нема добрих людей? — відпалюю відважно. — Є й серед вас такі, що мають серце.

Вартовий трохи змішався і пішов назад до свого місця на мості.

— Знаєте, що? — кажу до своїх. — Тікаймо зараз же в ліс, бо коли цей москалисько прийде ще раз, то може бути зле.

— В ліс?! Уночі?! — лякаються мама й Марійка.

— Так, в ліс! Там ще, здається, буде для нас найбезпечніше.

Я підхоплюю посторонки і скоренько біжу з возиком в ліс. За мною підтюпцем підбігають мама й Марійка.

В лісі трохи моторошно і темно. Здається, що з-за кожного дерева хтось визирає і чигає, але ми перемагаємо страх і притулюємося під стовбур грубого дерева. Так дочекалися світанку.

Ще добре не розвиднілося, а ми вже мандруємо. Поскрипує возик, підскакує і перехиляється по нерівному терені, підкидаються на ньому сонні діти, натягаються посторонки, ноги вже ледве втримують тягар висхлого тіла . . .

Нескоро, нескоро ми відважилися виїхати на дорогу, що вела просто на Маґдебурґ. Вимріяний Маґдебурґ — мета нашої мандрівки! . .

По дорозі зустрічаємо совєтські автомашини, але нас, на щастя, ніхто не затримує і взагалі не звертає на нас уваги. Слава ж Тобі, Господи!

Ось і залізничий двірець Маґдебурґу! Народу, народу! . . Придивляємось, прислухаємось: це все люди, що їдуть на захід. Загальний настрій бадьорий, хоч люди виглядають бідно і мізерно. Здається, все гаразд. Але ми такі змордовані й виснажені, що вже не можемо навіть радіти.

Вечоріє.

Зачіпаємо якогось залізничника, дуже симпатичного з виду, і починаємо його розпитувати. При тому, звичайно, плетемо те саме: польки з Позначчини, маємо чоловіків у Бравншвайґу і тепер їдемо до них.

— Маєте папери? — питає залізничник.

— Маємо.

— А, тоді справа проста: звідси завтра ранком їдете поїздом до (здається) Маріянендорфу, а там уже й кордон англійської окупаційної зони.

— А пускають же? — питаємо з острахом.

— Пускають. Як маєте папери, то не маєте чого боятися, — каже упевнено.

Довідавшись дещо з наших пригод, німець зворушився так глибоко, що дозволив нам переночувати у своїй службовій кімнаті і дав дітям по парі кексів.

Ранком наступного дня виходимо на перон і зустрічаємо цілий транспорт поляків, що вертаються додому. Всі веселі й щасливі, а з розмов виходить, що вони зеленого поняття не мають про умовини життя в большевицькій окупаційній зоні. Ми їх не збираємося розчаровувати, натомість випитуємо ще раз про можливості переходу кордону. Їхні відповіді цілком збігаються з тим, що нам казав залізничник, і ми заспокоюємося ще більше. Властиве, ми не заспокоюємося, а починаємо хвилюватися, думаючи про такий скорий рятунок.

Надходить поїзд. Лишаємо свій візок, з яким зв'язано так багато спогадів і до якого прив'язалися вже, як до доброго приятеля, сідаємо у вагон і їдемо до кордону.

В Маріянендорфі, однак, довідуємося, що до кордону ще не так близько, а поїзд далі не йде. Нам радять найняти підводу, бо до Гельмштедту, де є границя зон, лишається ще 16 кілометрів.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ПРЕСОВОГО ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ"! ПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ДОПОМОГТИ ВАМ І ВАШИМ ДІТЯМ! НАДІШЛІТЬ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

УКРАЇНЦІ ПРОДОВЖУЮТЬ БОРОТЬБУ — ЗБРОЇ ЇМ ТРЕБА І ПІДТРИМКИ

ПЕРШІ ВІСТКИ ПРО РОДИНУ ГЕН. ТАРАСА ЧУПРИНКИ - ШУХЕВИЧА

Паризький „Українець - Час" в числі з 16 жовтня ц. р. надрукував розмову свого редактора Б. Вітошинського з двома французами — поворотцями з совєтського полону. З огляду на цікаві вістки про в'язнів українців у совєтських в'язницях і концентраційних таборах, зокрема вістки про долю родини сл. п. команданта УПА ген. Тараса Чупринки - Романа Шухевича, передруковуємо цю розмову з незначними скороченнями.

„Перед нами двох французів — поворотців з большевицьких тюрем і концтаборів. На їхніх обличчях сліди важких десятирічних переживань в совєтській каторзі. Оба вони у віці сорок років. Після приїзду до Франції відвезено їх до одного зі шпиталів Парижу, де поволі приходять до сил. Вже незабаром покинуть лічницю і від'їдуть домів (один п. И. в одолиці Марсей, другий п. Ф. біля Мецу).

Нашу зустріч з обома щасливими поворотцями може більше завдячуємо їм самим, як нашим старанням. Великий шпиталь замкнений для цікавих журналістів і осіб, які не є родиною кол. в'язнів. Туди ніхто не може дістатися, щоб бодай кілька хвилин поговорити з поворотцями. Але панове И. і Ф., здається не менше шукали зустрічі з нами, як ми з ними.

Заледве кілька тижнів тому — говорять наші співрозмовці, — ми разом перебували з українцями у в'язниці. З деякими з них ми прожили на спільній камері п'ять років. Ми зжилися і знаємо один одного до подробиць. Про що Вам розповісти?

СИН ГЕН. ЧУПРИНКИ

На жаль, час нашої розмови обмежений. Ми не хочемо скорочувати його ще більше, перериваючи частими запитами. Просимо розповісти те, що самі наші співрозмовці вважають за важливіше. Пан И. починає запитом: „Чи знаєте Юрія Романовича Шухевича-Березинського? Я сидів з ним в одній келії впродовх кількох років".

Ні, ми Юрія не знаємо. Він же ж був дитиною, коли ми покидали Край, його дитиною забрали большевики. По ньому, 12-тирічному хлопцеві, його чотиролітній сестричці і матері пропав слід, коли в 1945 р. НКВД забрало їх як „грізних" ворогів „непереможного" Совєтського Союзу.

— З Юрієм, говорить п. И. прожив я спільно на одній камері майже п'ять років. Прибув він там 18-літнім хлопцем. Тепер має 22 роки. Ми дуже дружили. Він просив вчити його французької і еспанської мов.

„ВОВЧЕНЯ"

Його історія така: Зараз після закінчення війни, большевики заарештували і вивезли в невідоме родину ген. Чупринки-Шухевича, т. зн. дружину Командира, його сина Юрія і 4-річну донечку. Дітей перевезли большевицькі злочинці до „сирітського дому" в Сталіно в Донбасі, а матір відвезли кудись в лягри.

Про місце перебування матері діти нічого не знали. Зрештою „грізний ворог" Москви — чотирилітня дитина, кинена в большевицький притулок для бездомних, мусіла поділити долю багатьох їй подібних, яких большевики вирвали від батьків.

Але молодий хлопець показався помимо своїх 12 років незламним. В 1946 р. він віднаходить декого з родини. В 1948 році НКВД вдруге Юрія арештує і відвозить до тюрми в Києві. До хлопця пристосовують окремий випробуваний НКВДистами режим, що має на меті зламати юнака, „перевиховати" його на „совєтського громадянина", та викинути з його думок спогад про Батьків і Україну. Юрія саджають на „одиночку". Тут його „переконують", загально відомими методами, що їх большевики вживають не тільки до старих, але і до дітей. Побої, голод, обіцянки звільнення і знову катування чергуються, щоб добитися цілі. Тим часом в Україні палає боротьба українського народу, що її веде Українська Повстанська Армія під командуванням ген. Тараса Чупринки - Шухевича, батька Юрія. В мізках московсько - большевицьких катів родиться підлий плян: змусити хлопця написати листа до батька із закликом перестати провадити боротьбу проти „Совєтського Союзу". „Напишеш — звільнимо! Ти молодий, будеш студіювати, перед тобою життя... Працюватимеш для України... Не напишеш, згине твій батько, згинеш і ти в тюрмі. Ніколи не побачиш світу"... — Це провідна думка большевицьких „переконувань".

Але на своє здивування, НКВДівські кати мусіли ствердити, що рід Шухевичів однаковий. Малий Юрій з призирством і лютттю відкинув облудні обітниці і по-геройськи зносив катування. Листа до батька він рішуче відмовився написати. Він відбув 90 днів в карцері, за цілий час ув'язнення. Тільки гаряче бажання свободи палило молоді груди, і він плянує з тюрми втечу. Раз під час роздавання обідної страви він виходить на коридор з ведром і вдаряє ним по голові наглядача. Збігаються другі посіпаки. Юрія обезвладнюють. Він дістає 15 днів карцеру і виходить звідтіля з поламаними ребрами. Незабаром після того йому проголошують „судовий вирок" — 10 років тюрми... Слід згадати, що Юрій в „слідстві" сидів без обвинувачення, т. зн., без покликання на якийсь параграф. Але і після засуду постава Юрія незламна. До своїх катів він ставиться з призирством, так як вони до нього з відкритою ненавистю. В тюрмі його кличуть „волчонок" — „вовченя".

Сьогодні Юрій 22-річний юнак. Він виростає в тюрмах і таборах. Крім „провини", що не став яничаром, що вірний своєму народові, большевики не можуть йому нічого закинути. Але для Москви саме те є непростимим „злочином". Його здоров'я зруйноване. Цей молодий високий русявий юнак тяжко хворий на туберкульозу, якою заразили його большевики, кидаючи хлопця до камери заразливо хворих. Юрій майже без одежі. В морозні дні він не може вийти навіть на короткий прохід по в'язничному подвір'ї, маючи тільки білля і на ногах подерті лапті.

Його засуд „кінчається" в 1958 році. Але хіба можна прив'язувати до тієї дати якусь вагу? Чейже кара 10 років була дана без усяких підстав! Большевики вкинули малого хлопчину в тюремні льохи, знаючи знаменито, що роблять це проти всякого навіть свого катівського совєтського „закону". Чи випустять невинну жертву в часі, який самі назначили, чи автоматично продовжать „засуд" так, як безліч іншим жертвам? Всім малолітнім дали большевики вже здавна амнестію, але вона одинокого сина Чупринки не торкається. Своїм диким інстинктом вони змагають до закатування „Вовченяти".

МАТИ ЮРІЯ ШУХЕВИЧА

Як нас далі інформував п. И., Юрій Шухевич не мав ніякої вістки про свою матір від часу його арештування аж до 1953 р Тоді дізнався, що вона перебуває в концентраційному лягрі в Мордовській АССР. Її сестра, тітка Юрія, живе в Казахстані в Джамбульській области. Обі теж були хворі, без відповідної одежі і на большевицькій голодовій пайці прохарчування. І їм кінчається „засуд" в 1958 р. Чи доживуть вони до того часу, чи врешті доживши серед катувань, будуть звільнені, залежить тільки від злочинних примх большевиків, що тих жінок, як мільйони їм подібних, без найменшої вини заарештували і вислали на заслання на повільну смерть.

ТЮРЕМНИЙ РЕЖИМ

Далі наші співрозмовці оповідають про життя в тюрмі. Брак найнайменшої гігієни у в'язниці, переповнення в камерах, постійні шикани і „переслухування" до крови арештованих — відомі вже в світі прикмети большевицької тюрми. В'язень одержує на день 550 грм. хліба, 9 грм. цукру і 45 грм. оселедця (переважно голови з оселедців). Зупа, яку дають арештованим, переважно сам плин, з якого не завжди можна виловити дві-три ложки каші або капусти. Брак товщу і якоїнебудь ярини доводить до повного обезсилення в'язнів, які постійно голодують, хворіють на туберкульозу та дістають всякі ропні болячки та недуги шкіри.

В'язнів, що їх большевики хочуть скоріше зліквідувати, кидають до камери недужих, де вони скоро заражуються. В останньому часі є деяка поправа в прохарчуванні; але вона ніяк не досягає рівня мінімального вижйвлення людини. При тому санітарні обставини залишилися незмінними і побут в большевицькій тюрмі далі веде до повільної смерти.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СКЛАД В'ЯЗНІВ

„Ми сиділи разом з в'язнями різних національностей — оповідає п. Ф. — Ось, напр., з японців були моїми співтоваришами на камері принц Коное, Йошіда, ген. Гасебе, фабрикант Вакояма, інженер Сайто (тепер хворий на ТБЦ), майор Мязакі, капітан Кранукі і багато інших. Але найбільше у всіх тюрмах є українців. Всі вони переважно під закидом боротьби проти СССР. — Націоналісти-„бандерівці".

Багато теж в тюрмах українських жінок і дівчат. Вони теж обвинувачені в співпраці з УПА.

Крім українців, яких, як сказано, всюди найбільше, багато в тюрмах балтійців, білорусів, німців й інших. Натомість дуже мало „русских", які переважно попадають за кримінальні справи, але які сидять разом з усіми політичними. Коли Австрія дістала суверенність і австрійці з тюрем вернулися домів, на їх місце післали з різних лягрів в'язнів українців.

„Хочете знати про поставу українців в тюрмах?" — питає п. Ф. А! Українці, все і всюди творять один моральний бльок! Вони виступають завжди одним фронтом і є незвичайно солідні між собою. Проти напастей наглядачів стають одною лавою. У всіх тюрмах українців з того приводу добре знають..."

„Так як вдалося мені ствердити за довгі роки — твердить п. И. — для большевицької контррозвідки існує постійно одна і та сама проблема: боротьба проти Організації Українських Націоналістів і УПА. Для НКВД це є основне завдання....

ЛАВИ БОРЦІВ РОСТУТЬ

Оба наші співрозмовці стверджують, що вони зустрічали ув'язнених українців не тільки із Західньої України, але не меншу кількість молодих юнаків з Києва, Одеси, Полтави й інших міст України. Всіх їх ув'язнили большевики, як „ворогів народу" та обвинувачують в протидержавній змові. Навіть коли не всі вони були організованими членами підпілля, то одинаково становлять самостійницький революційний елемент і дають доказ того, що Україна у всіх своїх закутках вирощує нові лави борців з окупантами.

„Зброї їм треба! Моральної піддержки із Заходу і зброї — ось чого потребують мільйони в Україні! Вони вже знатимуть, що мають з большевиками робити" — говорять з переконанням пп. И. і Ф. Ми думаємо, яке просте і правдиве їх ствердження, але як дуже від нього відпекуються всі на Заході.

„СКАЖІТЬ НА ЧУЖИНІ..."

Наша розмова добігає до кінця. Ми ще запитуємо: „Чи Ви, Панове, мали в СССР вістки про те, що діється тепер в Україні?"

Панове И. і Ф. притакують. Очевидно, ті вісті вони мають теж від в'язнів. „Вам треба знати, що в совєтській тюрмі в'язні мають між собою знаменитий контакт, дарма, що до нього НКВД-істи не допускають. Ми завжди знали, що діється на Заході. Нові в'язні, які приходили з Берліну, чи інших міст на Заході нас інформували про те, що діється у світі.

Коли нас вже звільняли і ми ждали на залізничному двірці в Омську, 29 серпня 1955 р., над'їхав транспорт українців, що їх везли в лягри. Вони вже перебували 9 місяців в тюрмі в Києві. Від них ми дізналися, що вони є українські націоналісти і ув'язнені за приналежність до УПА. В Карпатах були бої в 1954 р. Їхнє здивування не мало меж, коли ми сказали, що ми французи і звільнені ідемо до Франції. Коли ми прощалися, вони нам кликали: „Оповідіжте на чужині про нас! А нашим друзям перекажіть, що ми продовжуємо в Україні боротьбу! Передайте від нас всім українцям привіт!"

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ПРО ЩО ПИШУТЬ ЧИТАЧІ ДО РЕДАКЦІЇ „ПРАВДИ"

30 вересня „Правда" подала огляд листів, одержаних від читачів з різних частин Совєтського Союзу. Наводимо уривки з деяких із них. І так, інвалід К. Баранець, що мешкає в с. Табурище на Кіровоградщині, пише: „Під час війни я втратив здоров'я. Тепер працюю сторожем у колгоспі і одержую пенсію. Недавно викликали мене для визначення ступеня інвалідности до району. П'ятнадцять кілометрів для мене, з моїми хворими ногами, дуже трудна путь. Я попросив голову колгоспу, щоб відвезли мене до району. Але він сказав, що це — моя особиста справа і що я можу добиратися до району, як сам знаю. Цілу добу, терплячи страшний біль, ішов я до містечка..." Пенсіонер, бувший театральний працівник С. Крепуско, звернувся до районного виконкому з просьбою обміняти його кімнату на четвертому поверсі на рівновартісну — на першому поверсі або на партері, бо йому з недугою серця дуже тяжко підніматися. Звернувся ще в 1950 році. Але в керівників райвиконкому й досі не знайшлося можливости задовольнити його просьбу. І Клейн з Одеси пише про надзвичайно тяжке становище мешканців дому ч. 38 по вулиці Заславського. Дім цей давно вже потребує капітального ремонту. Гроші на ремент, пише він, так-сяк дістали, але вже кілька років не можуть розжитися будівельних матеріялів. Отож, у мешканців дому стелі протікають і обвалюються, сходи погнили, а віконні рами струхлявіли. Читач А. Гілунов довго й марно розшукував свою сестру, з якою після війни утратив зв'язок. Кілька разів посилав листи до органів міліції різних міст, але нізвідки не дістав відповіді. Нарешті, вислав рекомендованого листа до начальника потінської міліції і додав до листа поштові марки на відповідь. Цим разом відповідь дістав: „Треба, товаришу, присилати на відповідь конверт, бо ми не обов'язані купувати за свої гроші конверти і висилати вам листи". Гілунову пощастило розшукати свою сестру в цьому ж місті, але вже без допомоги міліції. Таких листів від своїх читачів „Правда" подає ще багато, але винуватить в усьому не причини, що породжують такі порядки, а окремих осіб, що й досі не перейнялися „соціялістичною свідомістю".

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю 21 жовтня відбудеться Концерт **Галини Галій**, мецосопрано. В програмі клясичні, народні і стрілецькі пісні та оперові арії. Сама співачка буде акомпаніювати до свого співу Початок о год. 8 вечора.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 7.

Л. Зенчук, Елмгурст	$ 5.00	К. Кулаков, Трентон	2.00
Д-р Б. Макарушка, Бруклин	5.00	Т. Камінський, Вуд	2.00
І. Вардаховський, Шикаґо	5.00	Д. Меліш, Фила.	2.00
Р. Снігур, Судбурі	5.00	Р. Флюнт, Фила.	2.90
І. Зацепіло, Балтімор	5.00	А. Кулинич, Ню Йорк	2.00
М. О. В. О. Бушні, Шикаґо	5.00	М. Терлецький, Йонґстави	2.00
К. Кешаник, Лаймпорт	5.00	І. Кравець, Джірард	2.00
Д. Шмаґала, Клівленд	5.00	І. Скробач, Олієн	2.00
І. Іваник, Елизабет	5.00	А. Данило, Ню Гейвен	2.00
М. Касій, Розевіл	5.00	К. Туркоць, Пасейк	2.00
С. Двояк, Маріон	5.00	І. Цибульський, Сейр	2.00
В. Прокопик, Йонґстави	5.00	М. Каркоць, Міннеаполіс	2.00
В. Булавка, Балтімор	5.00	І. Дарнобід, Гейверстро	2.00
Р. Гриців, Ню Йорк	5.00	Т. Баль, Рачестер	2.00
С. Погоцький, Сиракюз	5.00	В. Баран, Джамайка, Пл.	2.00
К. Кізюк, Честер	5.00	О. Копач, Сиракюз	2.00
В. Мельничук, Клівфтон	5.00	Г. Мисишин, Спрінґфілд	2.00
С. Мельничук, „	5.00	Р. Огірчак, Віндзор	2.00
І. Михалевич, Ст. Пол.	3.00	Е. Мільчук, Спеонк	2.00
Н. Гнатчук, Еспаноля	3.00	О. Верегуляк, Маєрстави	2.00
С. Луцький, Дітройт	3.00	Т. Бобечко, Юклід	2.00
О. Кудрик, Йонкерс	3.00	Д-р М. Яцух, Калчестер	2.00
Б .Школьник, Дітройт	3.00	М. Дорош, Нюарк	2.00
В. Оренчук, Шикаґо	3.00	С. Чайковський, Емблер	2.00
І. Заболоцький, Рачестер	2.00	О. Рибак, Вестон-Гарвуд	2.00
І. Росуль, Клівленд	2.00	І. Груб'як, Бофало	2.00
А. Іваницька, Гадлей	2.00	Д. Вирста, Рачестер	2.00
Т. Лисий, Клівленд	2.00	Г. Маґун, Ворен	2.00
І. Лазоришин, Рачестер	2.00	О. Кузик, Пасейк	2.00
В. Кліта, Клівленд	2.00	В. Господар, Дітройт	2.00
Ю. Козяк, Бруклин	2.00	С. Веглєр, Медвіл	2.00
А. І. Пастусяк, Честер	2.00	В. Данило, Ню Гейвен	2.00
М. Коритовський, Ню Йорк	2.00	А. Шафран, Кліфтон	2.00
Т. Харітон, Диргамвіл	2.00	М. Терлецький, Баррен	1.50
М. Соджак, Алентави	2.00	С. Дедула, Клівленд	1.00
В. Ганчук, Лашін.	2.00	Я. Доскоч, Шикаґо.	1.00
Д-р І. Рижій, Чаґрін Фолс	2.00	Н. Хижий, Пібоді	1.00
В. Авраменко, Ню Йорк	2.00	В. Осідач, Дірборн	1.00
В. Папіж, Дітройт	2.00	Н. Дашкевич, Рачестер	1.00
В. Черевко, Йонкерс	2.00	П. Русинко, Йонкерс	1.00
Г. Степанек, Клівленд	2.00	Б. Дудун, Дітройт	1.00
Г. Кісіль, Клівленд	2.00	О. Козоріс, Фила.	1.00
І. Вічневський, Клівленд	2.00	К. Вербоватий, Вествуд	1.00
М. Михалевич, Ст. Пол	2.00	П. Польовий, Олифант	1.00
С. Меленевич, Рачестер	2.00	А. Сурма, Нюарк	1.00
Ф. Цеглиник, Рачестер	2.00	В. Дацьо, Шикаґо	1.00
М. Яремчук, Рачестер	2.00	І. Малиновський, Вашінґ.	1.00
Я. Кришталович, Клівленд	2.00	Н. Косянчук, Когоес	1.00
І. Шеґда, Филаделфія	2.00	В. Голубович, Асторія	1.00
М. Рудий, Ню Йорк	2.00	Д-р М. Терлецький, Шикаґо	1.00
М. Ковбасюк, Ню Йорк	2.00	М. Валовін, Фултон	1.00
І. Козак, Дубук	2.00	Подубинський, Бріджпорт	1.00
О. Напора, Нюарк	2.00	В. Яцейко, Патерсон	1.00
Ю. Ляховська, Нюбурґ	2.00	І. Падрак, Донора	1.00
М. Цюпка, Геркімер	2.00	Ю. Харченко, Джерзі Сіті	1.00
М. Чухрай, Клівленд	2.00	Ю. Яничишин, Лянсінґ	1.00
О. Коровицька, Клівленд	2.00	В. Костів, Джерзі Сіті	1.00
В. Руд, Дітройт	2.00	Інж. М. Черлінка, Сан Фр.	1.00
В. Сабатюк, Дітройт	2.00	Т. Зборовський, Ню Бріт.	1.00
Інж. Р. Юркевич, Джолієт	2.00	У. Пихович, Ню Гейвен	1.00
А. Жарський, Гемтремк	2.00	І. Мацкула, Куртіс Бей	1.00
О. Струць, Скетл	2.00	В. Каліцінський, Рачестер	1.00
І. Еванюк, Куртіс Бей	2.00	Л. Кіраль, Бруклин	1.00
О. Ревть, Аліквіпа	2.00	К. Сенешко, Джерзі Сіті	1.00
М. Шмайда, Ню Брітейн	2.00	С. Кргут, Амстердам	1.00
Д. Німилович, Шикаґо	2.00	С. Пелех, Клівленд	1.00
В. Ніч, Филаделфія	2.00	М. Костик, „	1.00
Тригубенко, Балтімор	2.00	М. Римар, „	1.00
Д-р П. Хрептовський, Амстердам	2.00	Н .Колісник „	1.00
Д. Гулич, Шикаґо	2.00	О. Купчик, „	1.00
В. Карабін, Ормрод Коплей	2.00	В. Лупак, Ню Гейвен	1.00
Н. Котович, Филаделфія	2.00	М. Пик, „	1.00
З. Комоницький, Бевер Ф.	2.00	І. Кузик, Пасейк	1.00
П. Корейко, Бруклин	2.00	Разом	$ 320.50
А. Малюца, Джерзі Сіті	2.00	Раніше проголошено	1,630.25
І. Коршляк, Пітсбурґ.	2.00		
І. Лапіцкі, Пітсбурґ	2.00	Разом	$ 1,950.75

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Нові академічні органи в УТІ

Дня 1 жовтня ц. р. в Українському Технічному Інституті в Ню Йорку відбулися вибори нових академічних органів на 1955/56 акад. рік. Обрані були: президентом проф. д-р Олександер Архимович, віце-президентом проф. Яків Зозуля, директором Інституту проф. Едвард Жарський, секретарем д-р Вікентій Шандор і заступником секретаря для американсько - мовних справ Роман Олесницький. На економічному відділі обрані були: директором адьютант - професор Роман Гойдиш, заступником директора асист. проф. Володимир Комаринський і секретарем д-р В. Шандор. На відділі політичних наук: директором адьютант - проф. Ярослав Чиж, заступником директора асист. проф. Юрій Фединський і секретарем мґр. Кость Варварів. На агрономічно - ліс. відділі: комісія в складі проф. В. Городецького, як голови, проф. П. Нікішина, як заступника і проф. М. Гавриленка, як секретаря. На інженерному відділі в склад комісії входять: проф. В. Січинський, як голова, д-р Євген Приходько, як заступник й інж. К. Церкевич, як секретар.

Навчання в УТІ розпочалося на деяких відділах 17 вересня а на інших від 3 жовтня 1955.

Всі згадані призначення пов'язані з щорічним чергуванням керівництва, звичайним у високих школах. У складі вищої адміністрації визначною є заміна на становищі президента, яке залишив проф. А. Д. Марголін зогляду на стан свого здоров'я, а перебрав проф. О. Архимович. Проф. Яків Зозуля був досі директором інституту, а проф. Е. Жарський керівником наукового відділу. Становище секретаря Інституту залишив також д-р Юрій Фединський, секретар НТШ, перейнявши становище заступника директора політичного відділу. На його місце прийшов д-р Вікентій Шандор, як секретар і Роман Олесницький, як його заступник.

Відбувся 19 Конґрес ЦЕСУС-у

Лювен, Бельґія. — В днях 10 і 11 вересня 1955 відбувся в Лювені (Бельґія) 19 Конґрес Центрального Союзу Українського Студентства. В Конґресі взяли участь делеґати та представники таких студентських громад: НАСУС Бельґія, УСГ Велика Британія, УСГ Париж, „Обнова" Мадрид, УСО Інсбрук, СУСН (Німеччина), САУС Буенос Айрес, УСТ СІЧ Ґрац, УСГ Рим, УАК Стокгольм — як рівнож представники від надзвичайних правних членів ЦЕСУС-у: ДОУС, ОУАТ „ЗАРЕВО", ФУСК „ОБНОВА", ТУСМ та Представник ЦЕСУС-у на Голляндію. Після відкриття Конґресу в такому складі: І. Жеґуц — голова, О. Кушпета і Р. Кравчук — заступники, Е. Гановський і Н. Ріпак — секретарі.

Конґрес ЦЕСУС-у прийняв у правні члени ЦЕСУС-у УСГ Аделяйде та затвердив статус братніх союзів для Союзу Українського Студентства Канади та Союзу Українських Студентських Товариств Америки.

Конґрес заслухав звіти уступаючих керівних органів ЦЕСУС-у, звичайних і надзвичайних правних членів та після обміркування їх діяльности уділив уступаючій Управі абсолюторію.

Резолюційна Комісія на чолі із О. Кушпетою схопила всі порушені на Конґресі проблеми в обширних резолюціях.

До управи обрано наступних осіб: Павло Дорожинський, президент; Микола Філь, і Роман Кравчук — заст. президента; Емілія Смалько — ген. секр. і Мирослав Сулима — скретар.

Керівники Відділів — Міжнародних зв'язків — Всеволод Мардак; Організаційних справ — Григорій Ощипко; Культ-освітніх справ — Василь Маркусь; Преси й інформації — Омелян Кушпета; Студій і сусп. опіки — Олег Весоловський; Спорту і Фіз. виховання — Вас. Рождественський; Фінансів — Іван Чорній.

Контролвна Комісія: Григорій Комаринський; Іван Жеґуц, Микола Галів, Надія Ріпак, Ярослав Стеткевич.

Товариський Суд: Кирило Митрович, Володимир Микула, Іван Корнійчук, Ярослав Качмар, Борис Ващук.

Осідком Управи ЦЕСУС-у залишається Мюнхен.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Робітники можуть діставати подвійну допомогу під час безробіття

Ню Йорк, Н. Й. — Стейтовий Індустріяльний Комісар д-р І. Любін заявив, що немає законних перешкод до того, щоб безробітні діставали допомогу від стейтового фонду і від тих підприємців, які погодилися виплачувати робітникам частину платні на час їх незатруднення. Комісар Любін вирішив цим справу „Форд Мотор Компанії", яка погодилася платити по 5 центів від кожної перепрацьованої години до фонду для безробіття. Вже від 1 червня 1956 року робітник Фордової Корпорації діставатиме впродовж перших чотирьох тижнів незатруднення допомогу зі стейтового фонду і гроші від підприємця в сумі 65 відсотків нормальної платні, а впродовж дальших 22 тижнів — в сумі 60 відсотків. Рішення комісара Любіна потребує ще затвердження стейтового генерального прокуратора Джекоба К. Джевітса. Генеральні прокуратори стейтів Мишіґен, Массачусетс і Конектикат признали законним такий стан, коли робітник діставатиме подвійну допомогу під час безробіття — від стейту і підприємця, але Сенат стейну Огайо відкинув законопроєкт в цій справі.

Дипломати вірять в можливість роззброєння

Об'єднані Нації. — Три головні члени Підкомісії Об'єднаних Націй для справ роззброєння — Гаролд Стассен, ЗДА, Антоні Наттінґ, Анґлія, й Аркадій Соболєв, СССР — висловилися „помірковано оптимістично", як звітує американська преса, про вигляди теперішніх переговорів про роззброєння. Вони виступали на т. зв. Форумі газети „Ню Йорк Геральд Трибюн", себто щорічній конференції, присвяченій найповажнішим політичним і науковим проблемам, що її скликує і фінансує названий щоденник. Четвертим промовцем в цій самій справі був генеральний секретар ОН, Гаммершилд. Крім них і інших чільних постатей політичного й наукового світу, в конференції взяли участь 7 учених, спеціялістів науки про атоми, які були учасниками цьогорічної Женевської конференції атомових учених. Гарольд Стассен, який є спеціяльним уповноваженим през. Айзенгавера для справ роззброєння, ствердив, що 9-річні зусилля науки, щоб знайти охоронний засіб проти нищильної сили атомової енерґії не дали позитивного висліду, дармащо саму ту енерґію люди можуть вже контролювати. Стассен висловив надію, що люди дійдуть до зрозуміння, що не слід взаємно винищувати себе та що настане епоха, в якій атомова енерґія, вжита для мирних цілей, стопить льоди полярної зони та перетворить пустині в квітучі сади й поля. Соболев нарікав, що совєтський проєкт роззброєння не був прийнятий Заходом, але висловив також „надію" на успіх дальших переговорів. Справа роззброєння буде одною з чотирьох точок денного порядку конференції „чотирьох великих" у Женеві 27 ц. м.

Короткі Вістки

● **Совєти „великодушно"** запропонували арабським і іншим слабо розвиненим державам Азії і Африки промислову, хліборобську і технічну допомогу. „Ми можемо вислати до вас місії економічні, хліборобські, наукові, метеорологічні і всі інші місії, які тільки ви можете собі уявити" — заявив самозадоволено й реготучись совєтський посол Солод в Єгипті, додавши, що Совєти не дадуть нікому тільки — грошей.

● **Совєтський міністер** міського будівництва І. К. Козуля, який приїхав подивитись на американські будівлі й послухати американських експертів будівництва великих житлових будинків в ЗДА, запевняв, що кожний совєтський мешканець має найменше 7½ кв. метрів, себто коло 83 кв. стіп. Тим часом член редакції часописного концерну Скріпс-Говарда, Андрю Тюллей, який тепер перебуває в Москві, пише звідтіль, що він відвідав одного з представників московської робітничої аристократії, який вже має телевізію і думає купити авто, але разом з дружиною і двома дітьми живе в одній кімнаті, а кухню і ванну мають на спілку з двома іншими комірниками. Американська преса пише про Козулю, як про брехуна.

● **Німецькі часописи** повні описів, в яких змальовується умовини невільницької праці у совєтських таборах і копальнях на Далекій Півночі. Зокрема докладні описи подають німецькі жінки, які попали були в совєтський полон з німецькими санітарними частинами й перебули 10 років полону на примусових роботах.

● **Редактор** місячника „Атлантік Монтлі" Едвард Вікс заявив, що теперішній добробут у Канаді спричиниться до зросту канадійської літератури, яка повинна знайти свій власний стиль, а не наслідувати чужинців.

● **Большевики** звернули Східній Німеччині 23 образи, що їх вони загарбали в 1945 році у Дрездені. Це — тільки мала частина вивезених до Совєтів мистецьких скарбів. Невідомо, чи звернули вони славну „Сикстинську Мадонну" Рафаеля, яку показували на окремій виставці в Москві.

● **Токіо**, столиця Японії, нараховує 8 мільйонів мешканців і є третім — після Лондону й Ню Йорку — найбільшим містом у світі. Від кінця останньої війни населення Токіо зросло на 2 мільйони осіб.

● **У Парижі** почав виходити новий щоденник „Експресс", що був досі тижневиком. Він є органом колишнього прем'єра П'єрра Мендес-Франса, який підготовляє партійний бльок, що мав би виграти у парляментарних виборах в наступному році й допомогти йому вернутися до влади.

● **Губернатор** Каліфорнії Ґудвін Дж. Найт заявив, що віце-президент Ричард Ніксон не зможе виграти виборів, кандидуючи проти Адлея Е. Стівенсона, бо не має тієї популярности, якою користується Стівенсон.

● **Директор ЮНЕСКО** д-р Лютер Івенс заявив, що ця світова організація зовсім не думає про якийсь „світовий уряд", і тому мовляв, несправедливо проти неї виступив Американський Леґіон на своїй конвенції.

● **В грудні** цього року мають покликати до військової служби 18,000 вояків, з цього числа 8,000 — до армії, а 10,000 — до фльоти.

Членство в Українському Народному Союзі! — це ваш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ Відд. 371, відбудуться в п'ятницю, 21-го жовтня, о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 S. 18th Ave. Збори, які були назначені на минувшу п'ятницю не відбулись з причини великого дощу і буревію. Прохається тих членів, які залягають з вкладками, щоб вирівняли цього місяця. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Свобода", 194 Відд. повідомляє членів, що чергові збори відбудуться в найближчу суботу, дня 22-го жовтня, в Народному Домі при Другій Еве., на 2 пов., починаючи з 8 год. веч. На порядку нарад важливі справи, зокрема вибір делеґата на конвенцію ЗУАДК. — Управа Т-ва.

Посмертна Згадка

АННА ПРИТУЛА, членка Б-ва св. Стефана Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., померла 9-го жовтня 1955 р., в 66 році життя. Походила з села Сілець Беньків, пов. Камінка Струмилова, Зах. Україна. Оставила в смутку сина Йосифа, невістку і внука. Похорон відбувся 12 жовтня при участі родини, членів Відділу та Знайомих з гр.-кат церкви св. о. Миколая, відпроваджено на цвинтар св. Миколая на вічний спочинок. — В. Й П.!
Т. Шпікула, секр.

ТАРЗАН, ч. 3559. Ніщо не стримує його.

Тарзан віддалився від ліґва акули і підплив під край берега до самих ніг вартового.

Він швидко вистрибнув, щоб втишити ворога, поки той зможе остерегти інших.

Рука велетня обвилася довкола шиї вартового. Придушуючи його крик, і тоді кинджал мавполюдини знайшов свою ціль.

Тепер Тарзан був вільний продовжувати свій відважний плян. Він мусить дістати диск!